

elte | ppk

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar**

Magyar serdülőkorúak egészségmagatartása és egészsége

A legújabb eredmények és trendek a XXI. században

Németh Ágnes¹, Sebestyén Edit¹, Várnai Dóra^{1,2}

¹ ELTE PPK Pszichológiai Intézet

² Heim Pál Országos Gyermekgyógyászati Intézet, Módszertani Igazgatóság

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

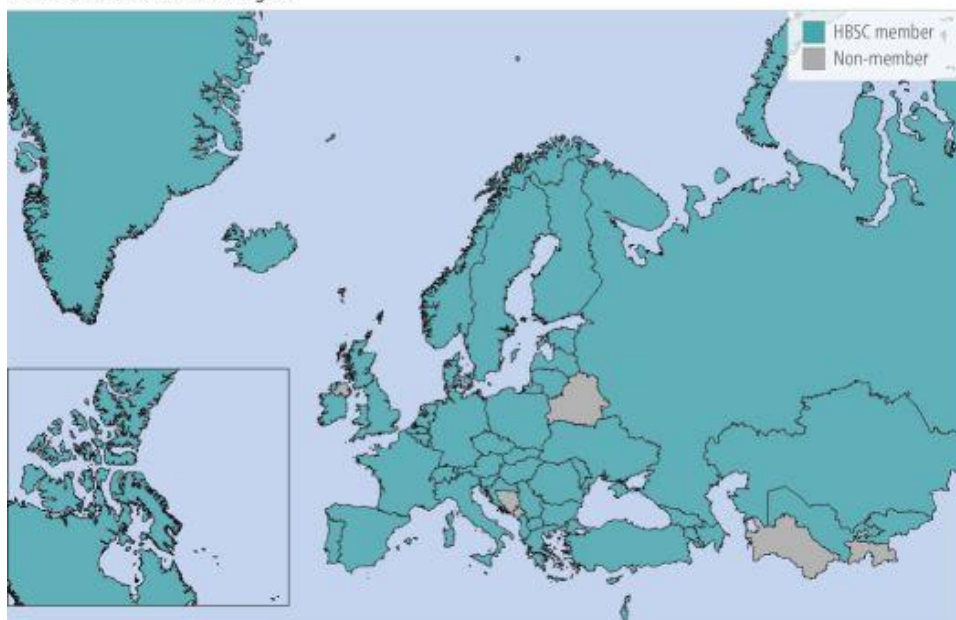

Health Behaviour in School-aged Children

Nemzetközi kutatás (WHO)

- 50 tagország
- Magyarországon közel 40 éve
- 4 évenként országosan reprezentatív felmérések
- Célcsoport: 11, 13, 15 (17) évesek
- Adatfelvétel iskolai környezetben
- Kérdőíves módszer
- Célok: monitorozás, idői trendek, összefüggések vizsgálata, eredmények felhasználása az egészségfejlesztésben

HBSC member countries and regions

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Vizsgált témakörök

- **EGÉSZSÉGMAGATARTÁS:** dohányzás, alkoholfogyasztás, illegális és visszaélészerű legális szerhasználat, **fizikai aktivitás, szabadidős tevékenységek**, szexuális magatartás, **étkezési minták** és szájhygiéné, **alvási szokások**
- **EGÉSZSÉG és EGÉSZSÉG-PERCEPCIÓ:** egészséggel és élettel való elégedettség, testi-lelki panaszok és tünetek, **testkép, testalkat**, krónikus egészségi problémák, hangulat, mentális egészség
- **HÁTTÉRTÉNYEZŐK**
 - **DEMOGRÁFIAI:** kor, nem, család összetétele, szülők foglalkozása, iskolázottsága, anyagi háttér
 - **EGYÉNI ÉS TÁRSAS ERŐFORRÁSOK:** önértékelés, biológiai érés, családi kapcsolatok és támogatás, kortárskapcsolatok és támogatás, iskola percepciója

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Adatfelvétel

- **Magyarországi adatfelvételek 1985-től (10 országosan reprezentatív felmérés)**
- **Előkészítés: etikai jóváhagyás, iskolák, szülők, tanulók felkérése**
- **Kitöltés lebonyolítása: kérdezőbiztosok, anonimitás, bizalmas légkör biztosítása**
- **Az 5., 7., 9. és 11. évfolyamok reprezentatív mintája**
- **Önkitöltős, önkéntes, név nélküli kérdőívek (45 perc)**
- **2022-ig papír alapú, 2022-ben online kitöltési mód**
- **2021/22 tanévi felmérés: Magyarországon 2022. április-június, 197 iskola, 331 osztály**
- **Jelentős változások a kötelező témák és kérdések körében – fiatalok mentális egészsége, COVID-hatások**

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Jelen előadás témái

- **A legutóbbi felmérés adatai a serdülőkorúak táplálkozási szokásaiban, tápláltsági állapotában, fizikai aktivitásában és alvási szokásaiban**
- **Hogyan változott a diákok egészségmagatartása a fenti területeken 2002 és 2022 között Magyarországon?**

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Minta

Vizsgálati év	Hazai elemzés		
	Össz. (N)	Fiúk (N)	Lányok (N)
2001/2002	5958	2730	3228
2005/2006	5450	2815	2635
2009/2010	8096	4174	3922
2013/2014	6153	2958	3194
2017/2018	6003	2949	3049
2021/2022	6291	3064	3227

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

hbcs

Vizsgált mutatók, elemzés

Egészségmagatartás:

- reggelizés, zöldség- és édességfogyasztás
- fogyókúrázás
- fizikai aktivitás, ülő életmód
- alvási szokások

Tápláltsági állapot, testkép

Csoportosító változók: - nem, évfolyam, vizsgálati év

Statisztikai elemzés: százalékos arányszámok, 95%-os CI,
 χ^2 próba ($p=0,01$)

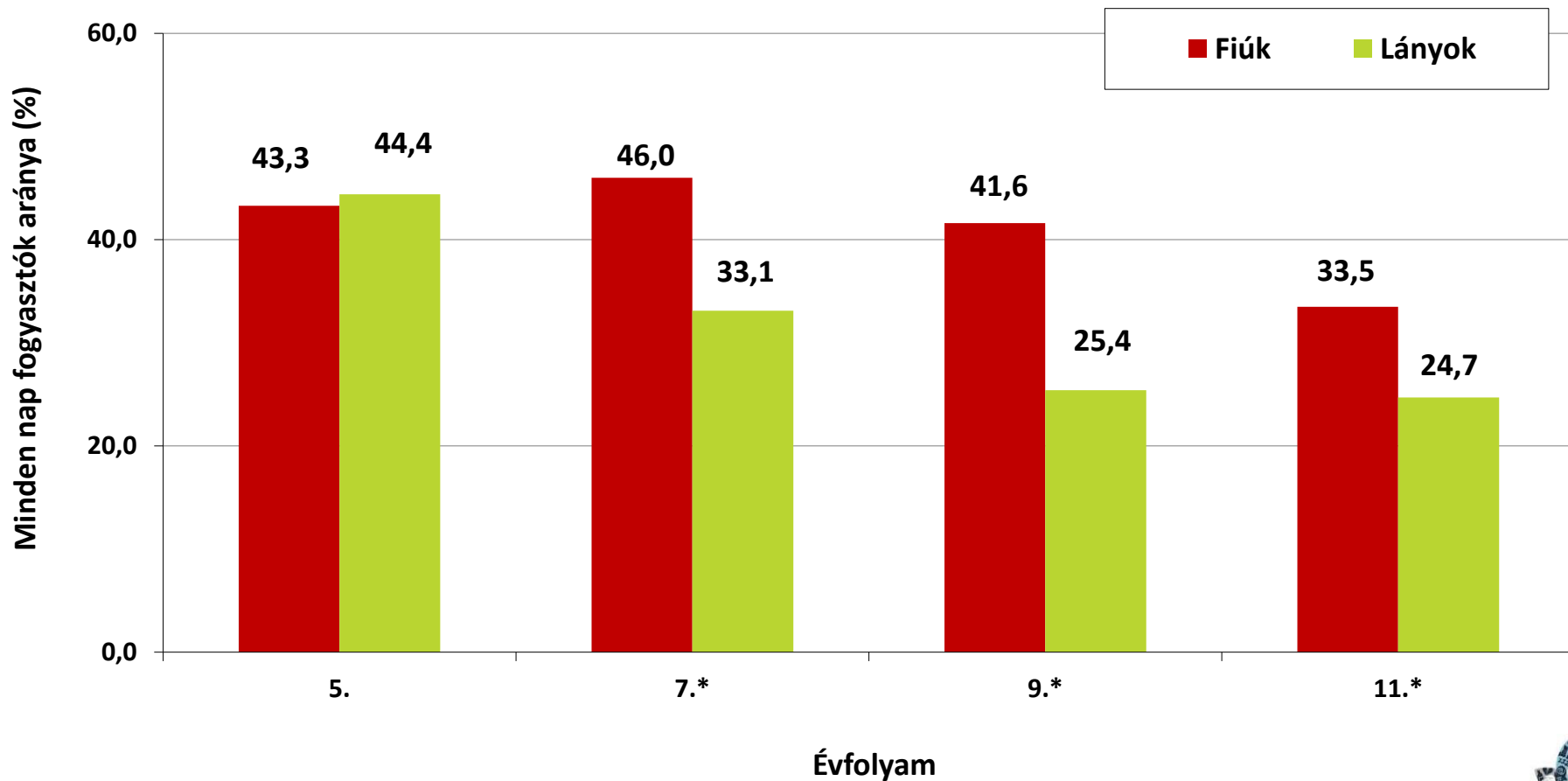

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

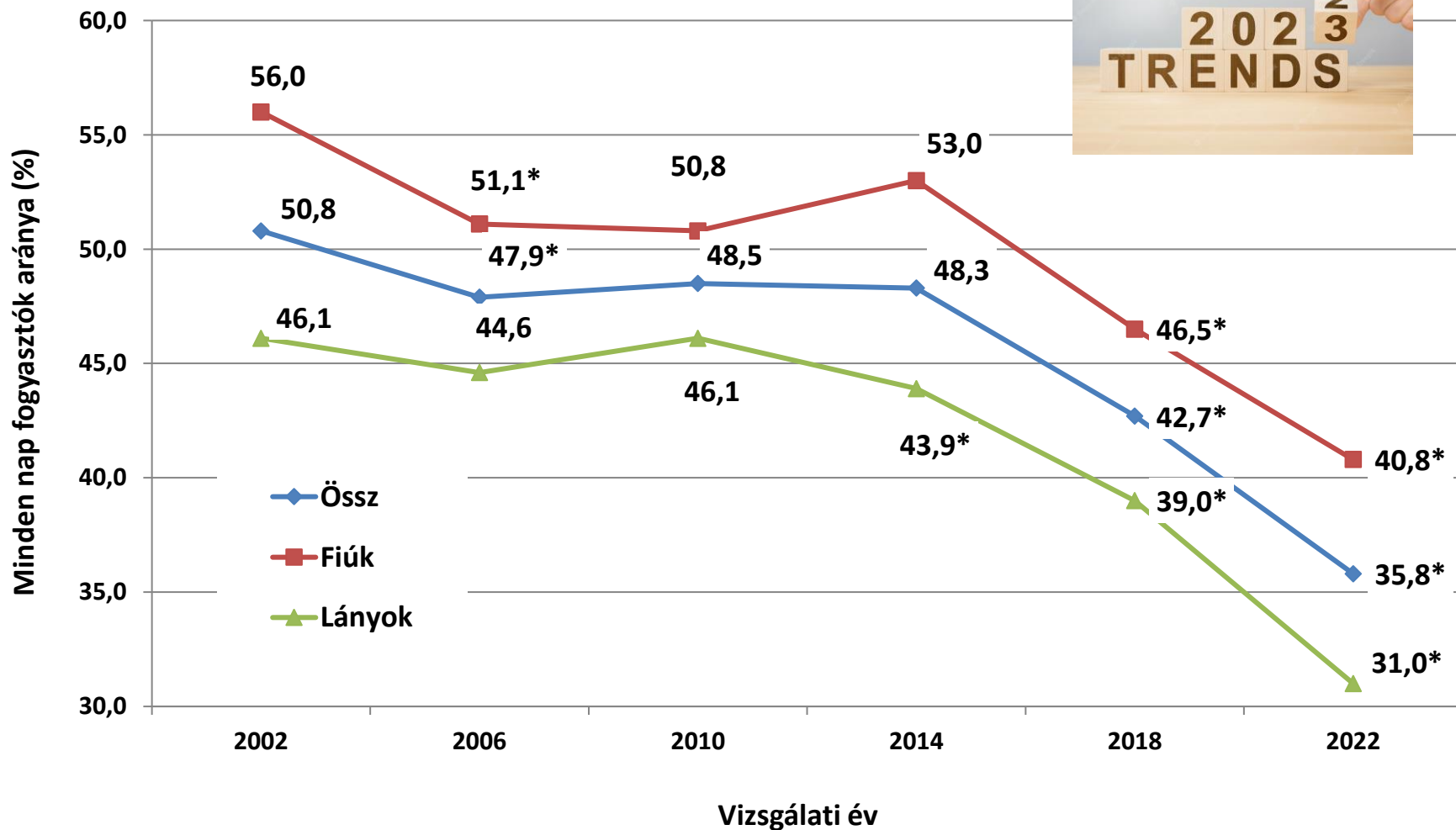

Minden tanítási napon reggelizők 2022

Minden tanítási napon reggelizők

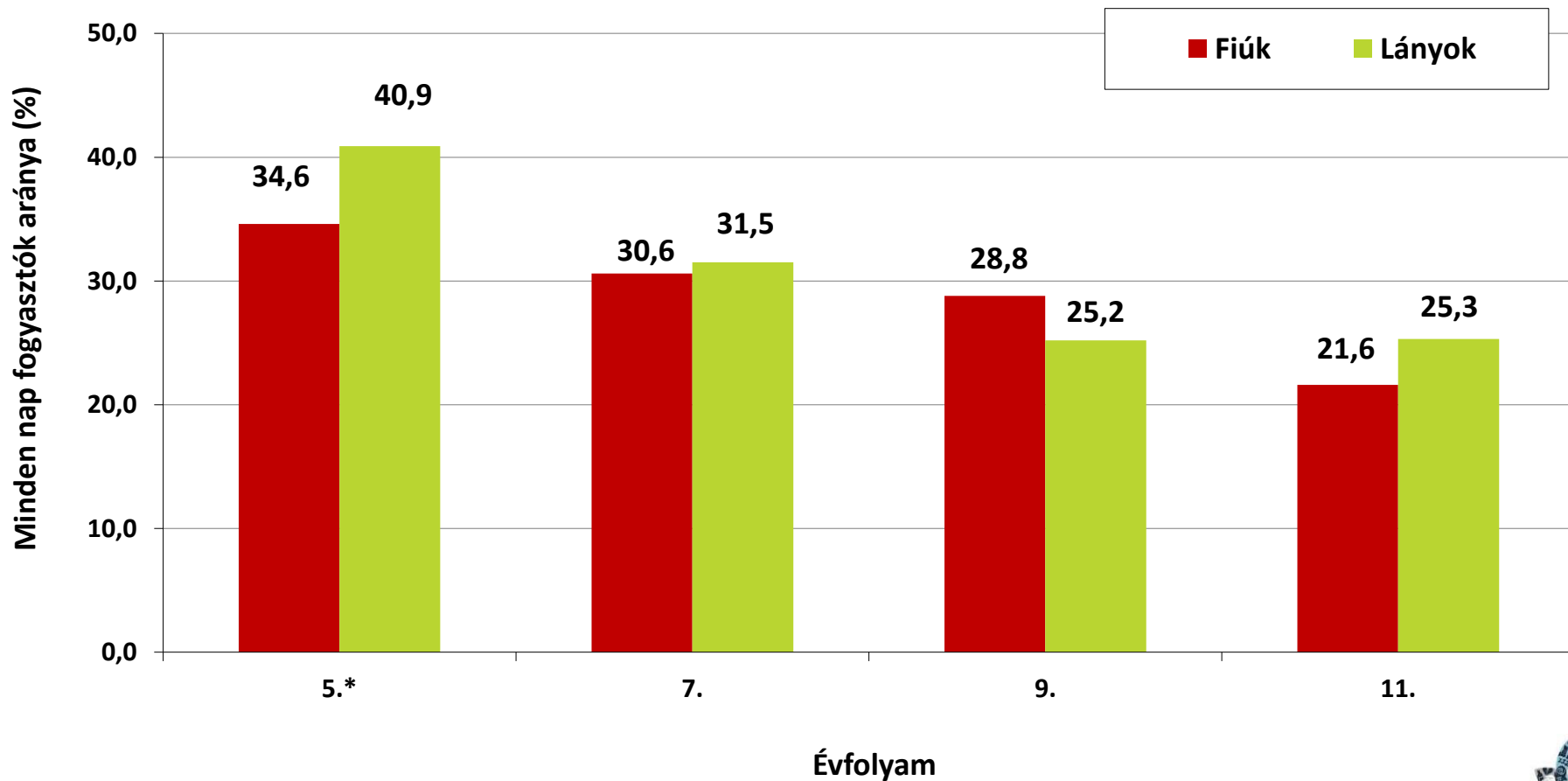

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

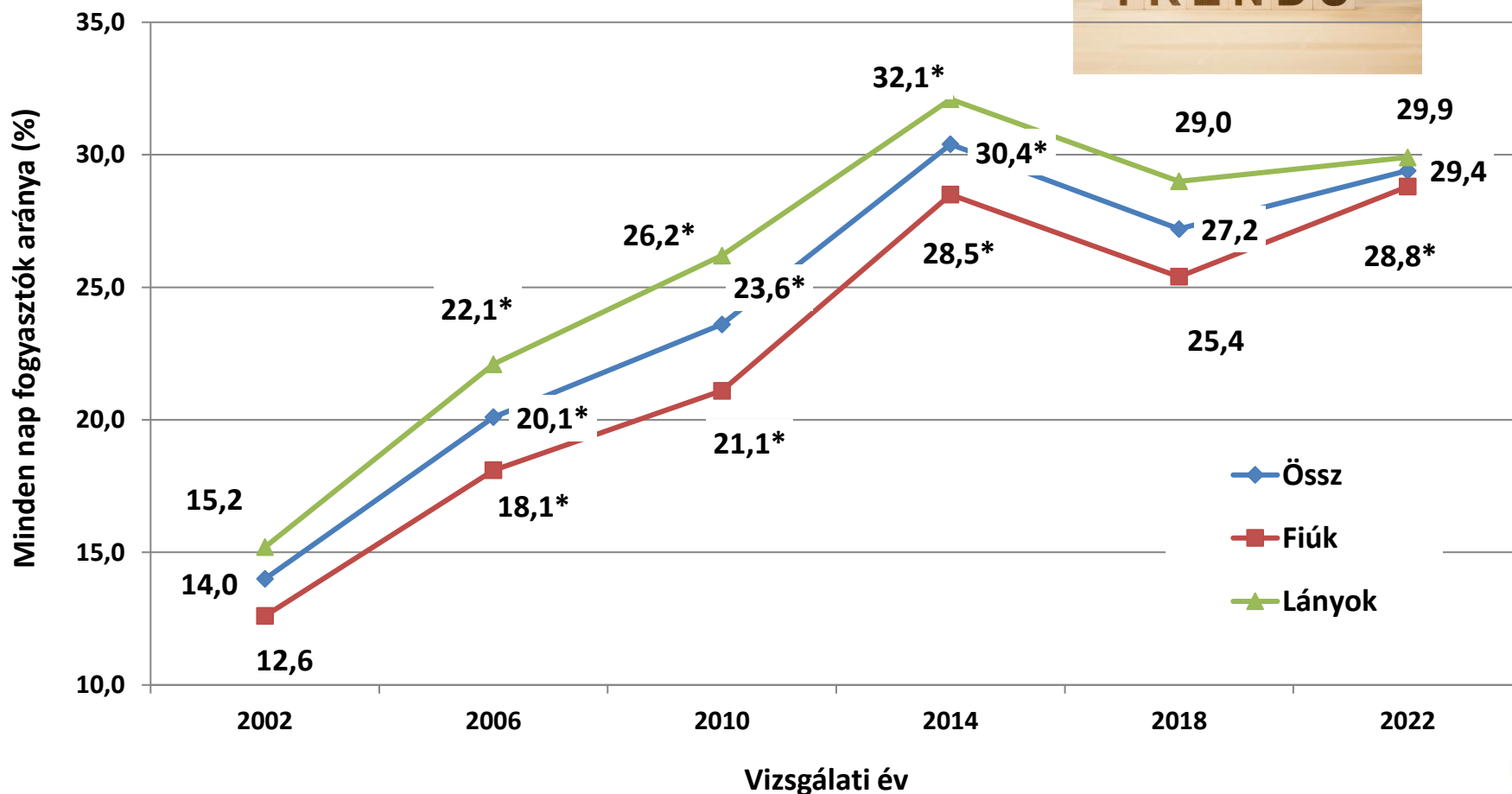

Zöldségféléket naponta fogyasztók 2022

Zöldségféléket naponta fogyasztók

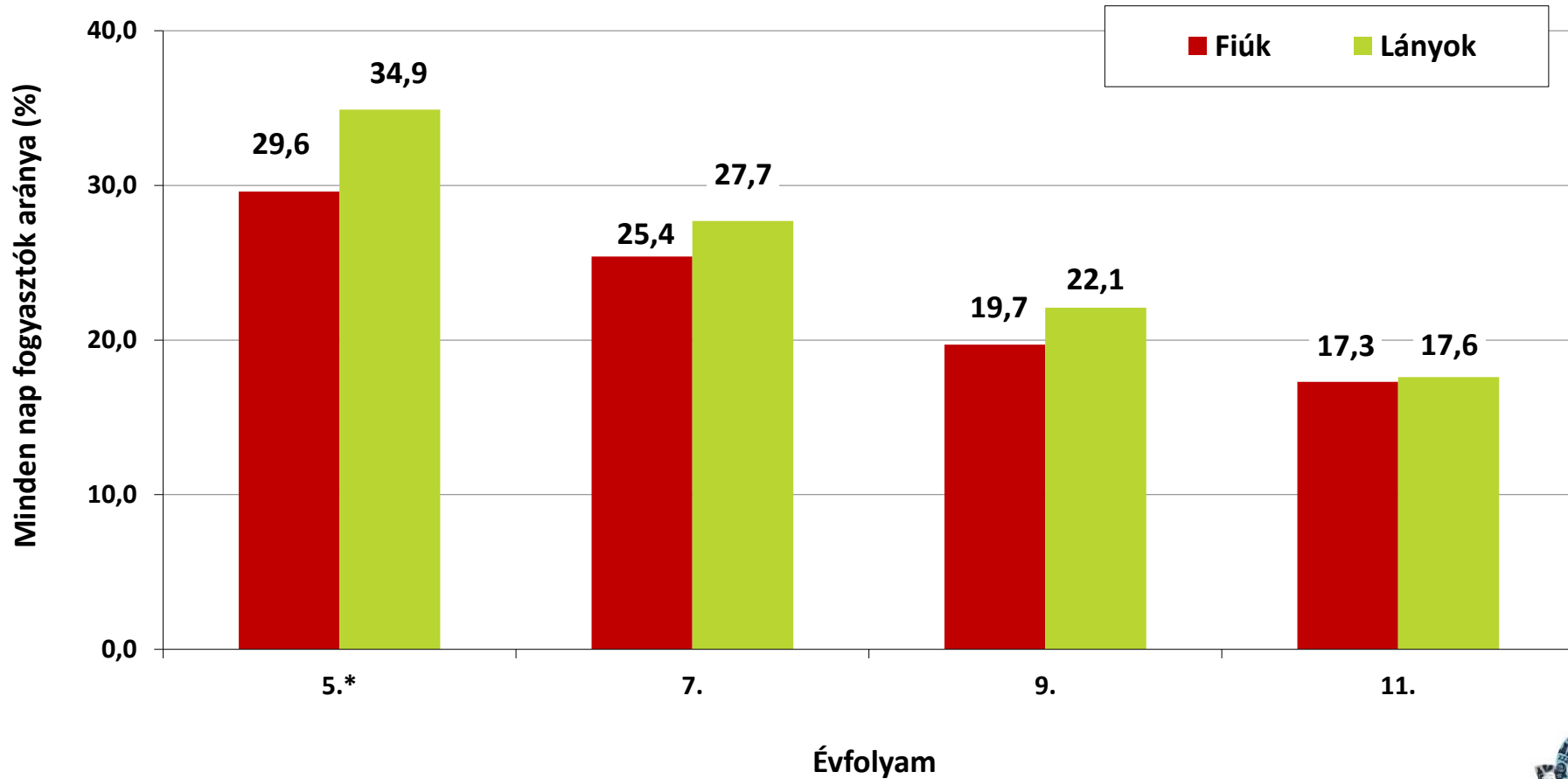

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

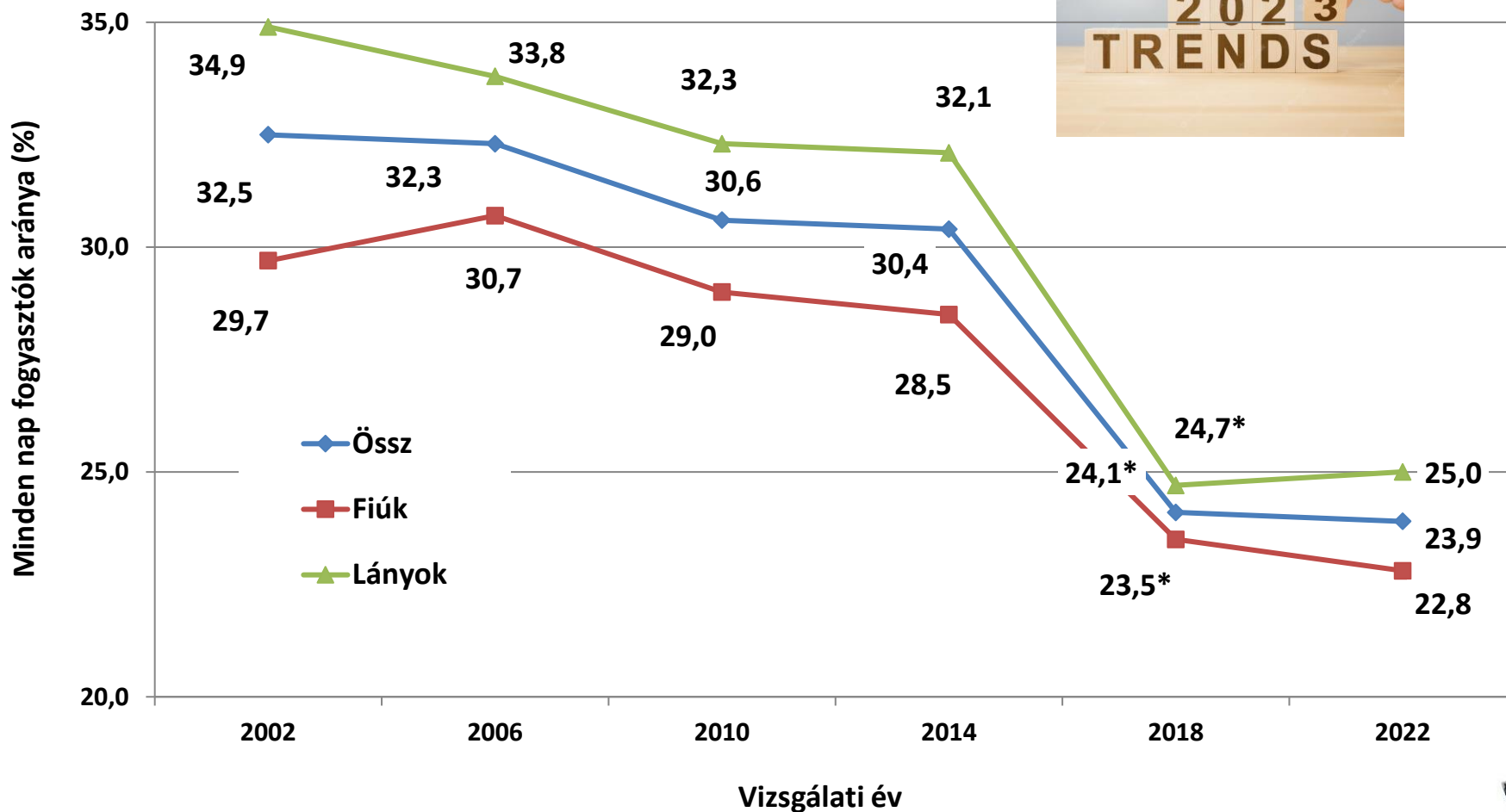

Édességeket naponta fogyasztók 2022

Édességeket naponta fogyasztók

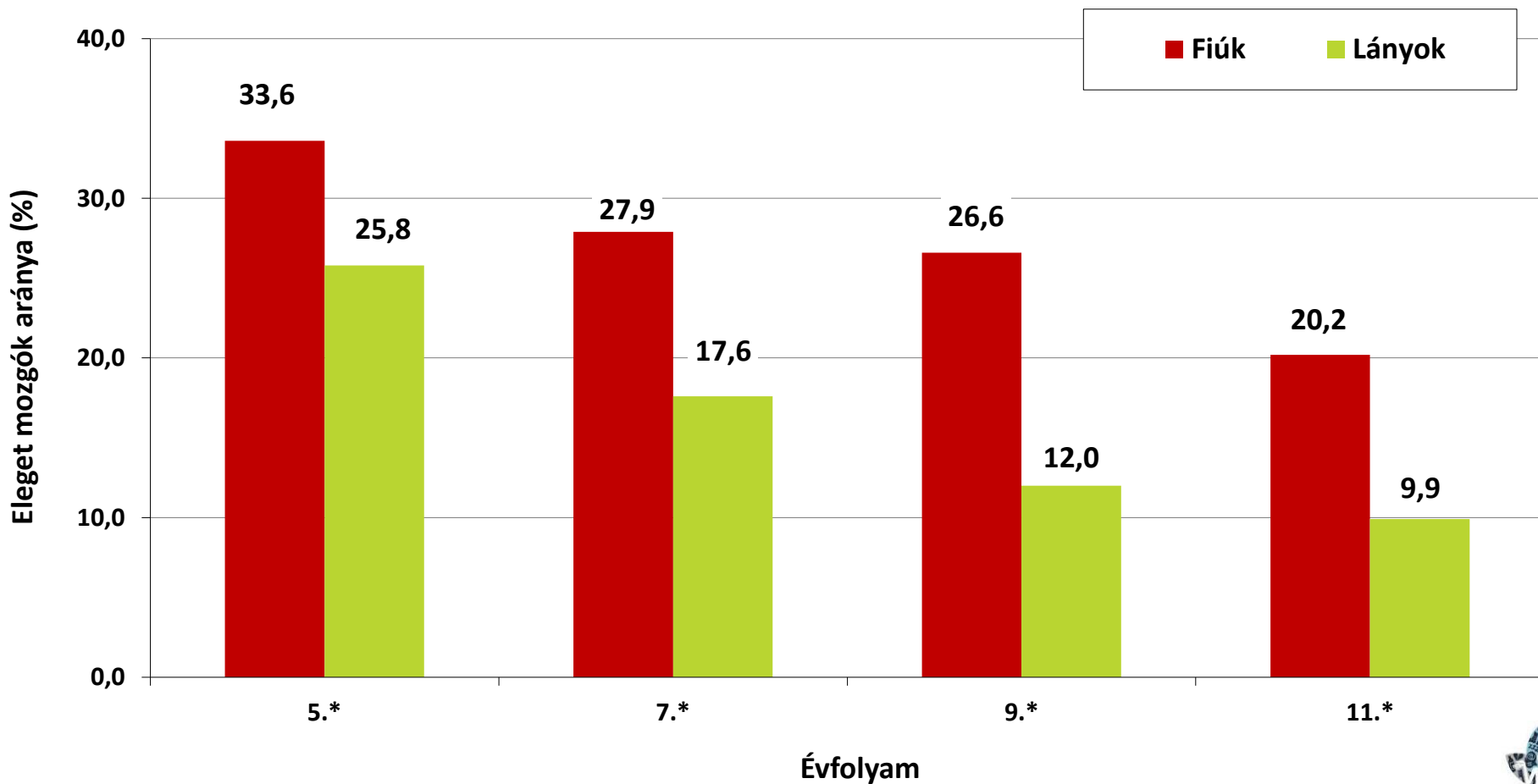

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

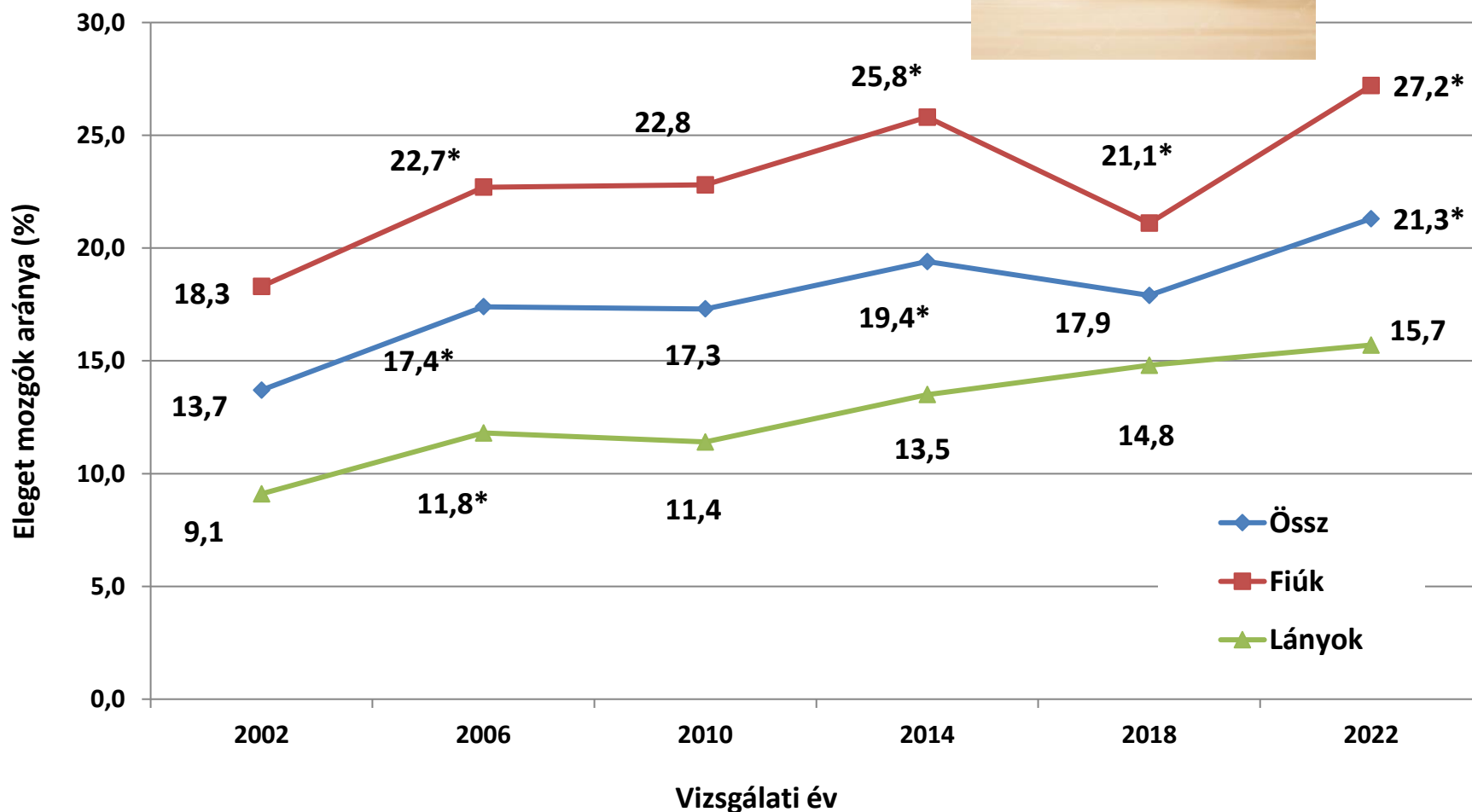

Megfelelő fizikai aktivitásúak 2022

Megfelelő fizikai aktivitásúak

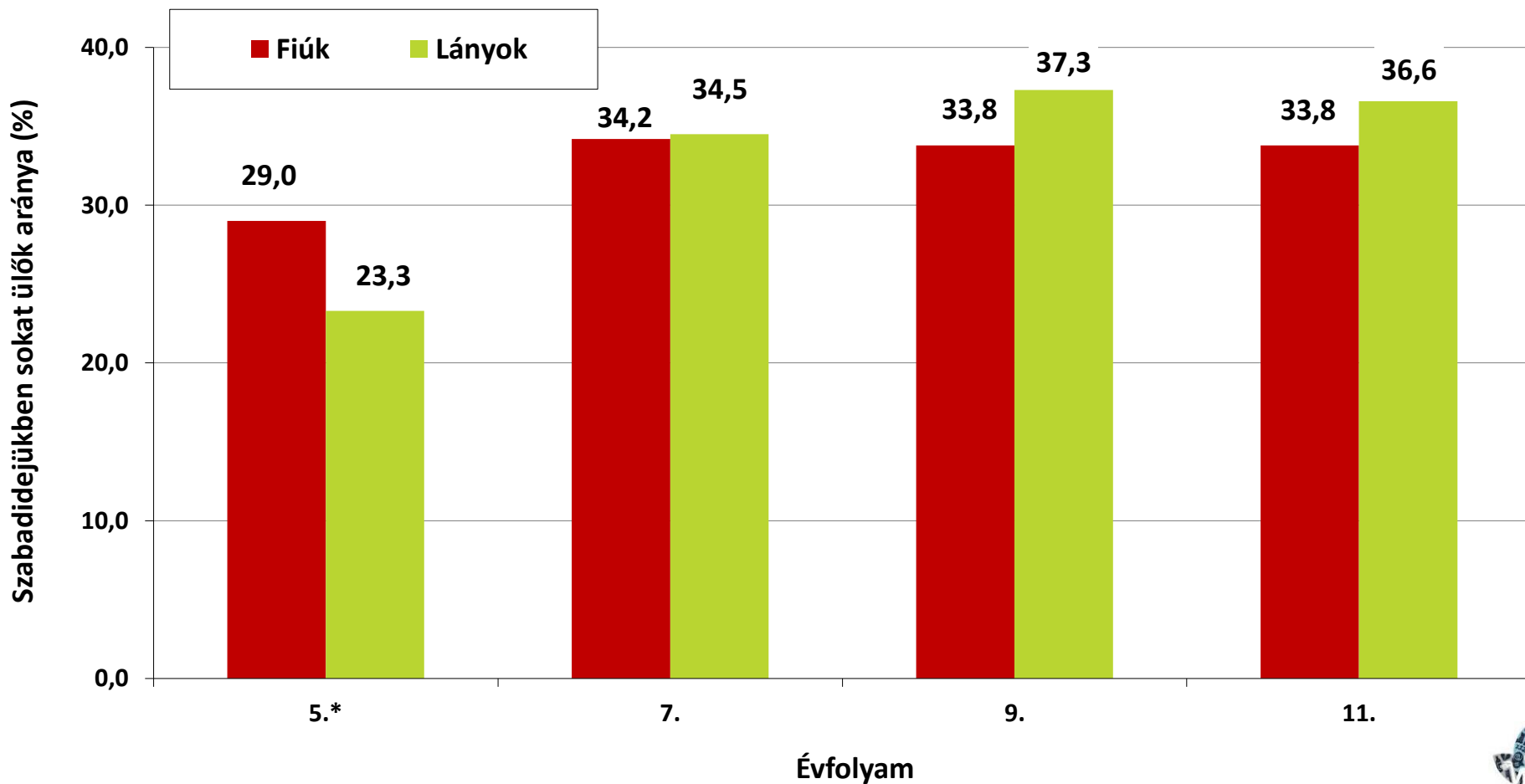

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Szabadidejük túlnyomó részét ülve töltők 2022

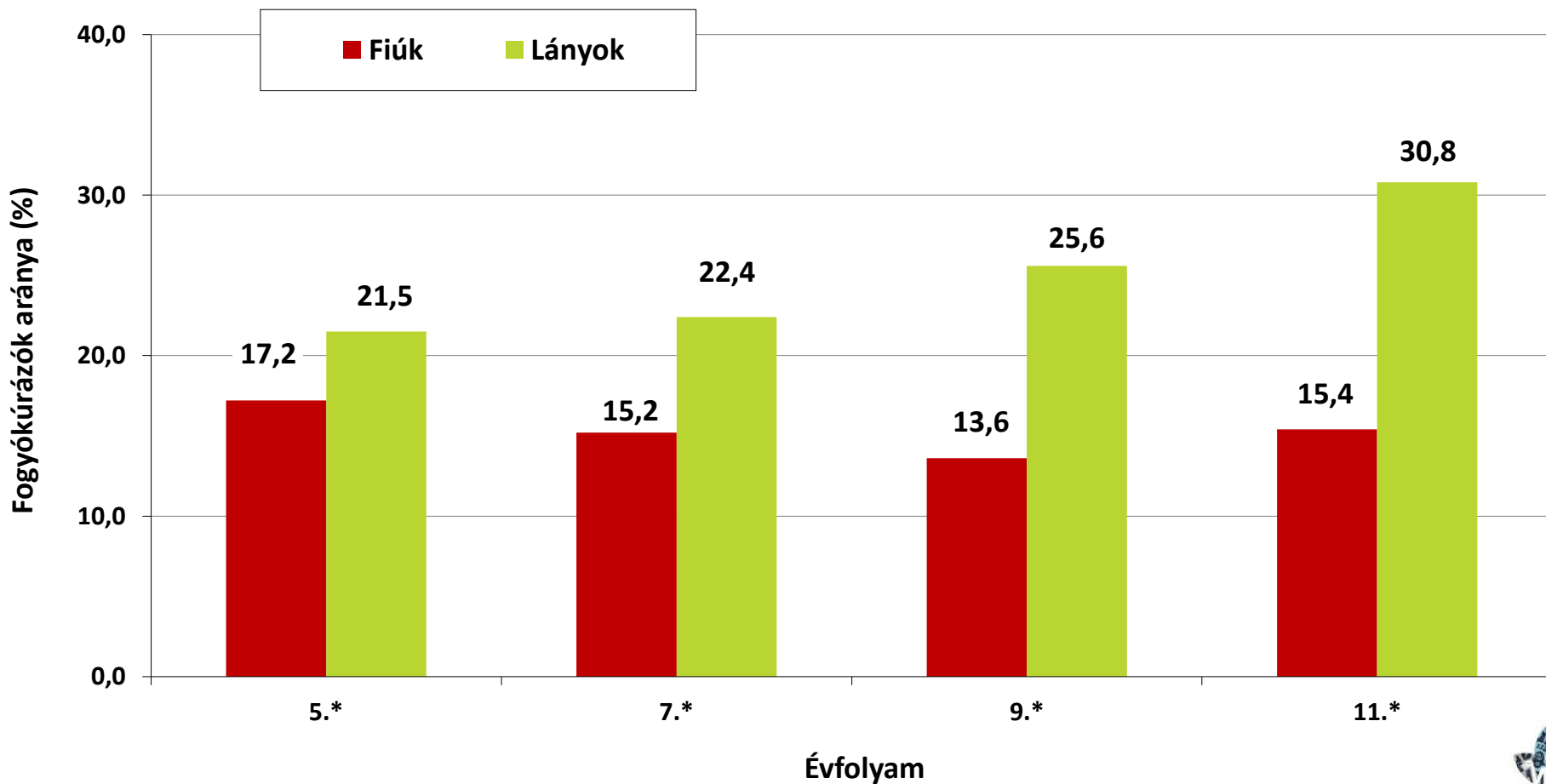

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

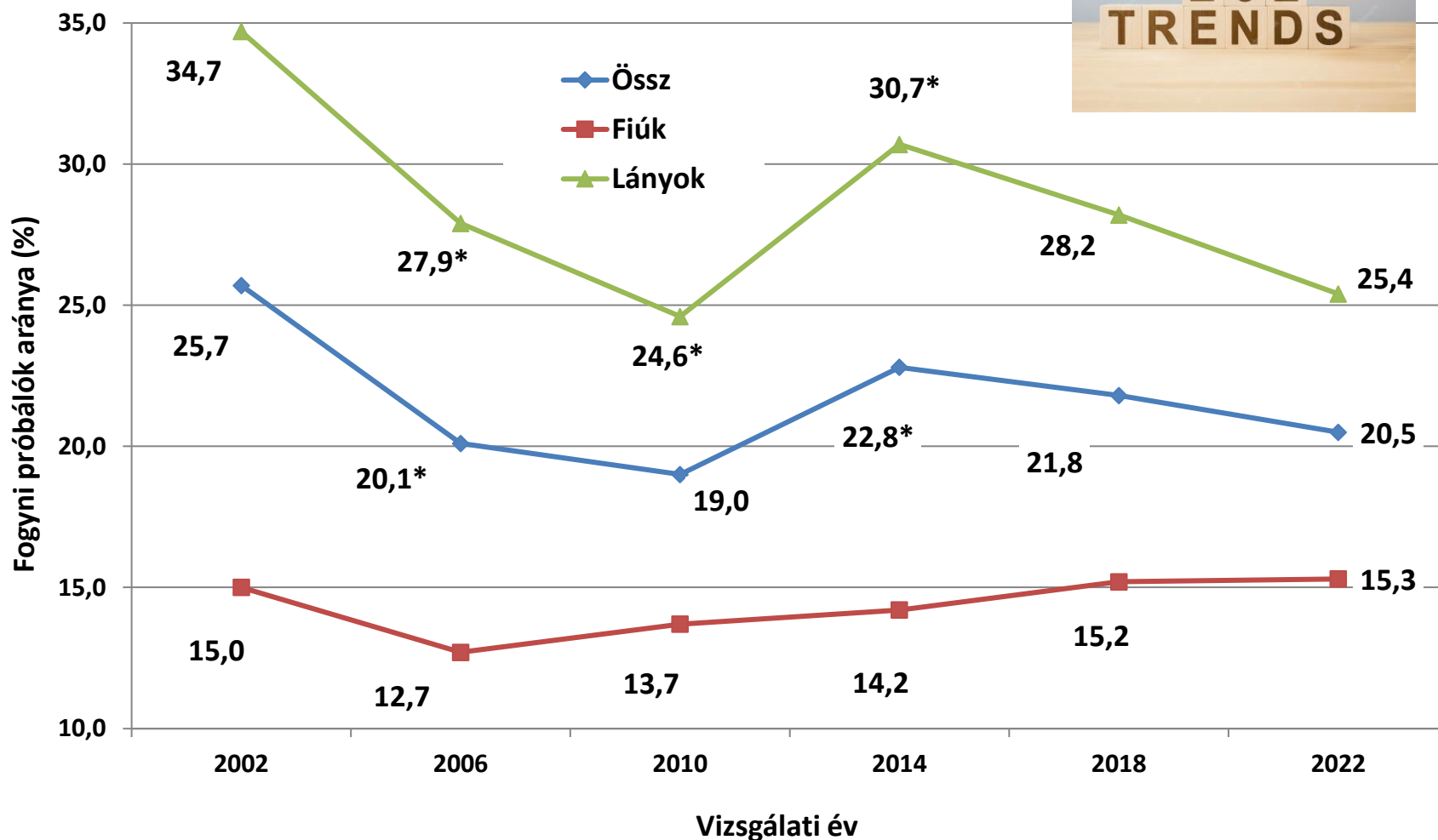

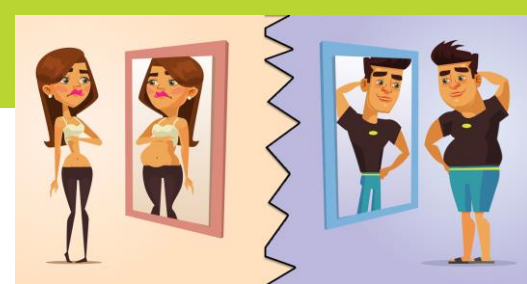
Testtömegüket csökkenteni próbálók 2022

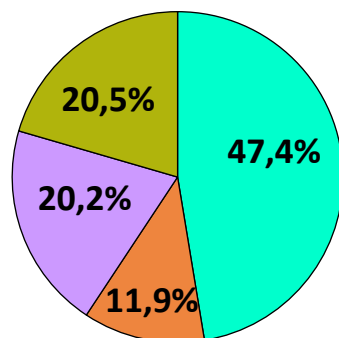
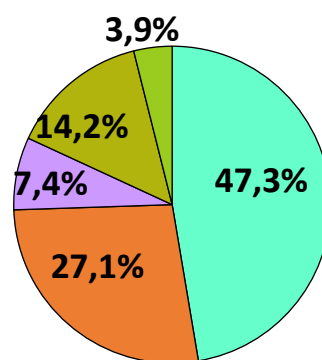
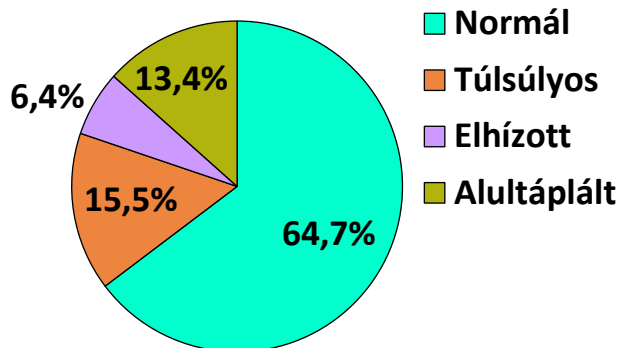

Testtömegüket csökkenteni próbálók

Tápláltsági állapot, testkép, testtömeg-kontroll 2022

- Kb. megfelelőnek tartja magát
- Kicsit kövérnek tartja magát
- Túl kövérnek tartja magát
- Kicsit soványnak tartja magát
- Túl soványnak tartja magát
- Nem fogyókúrázik, mert rendben van a súlya
- Nem fogyókúrázik, mert híznia kellene
- Nem fogyókúrázik, bár fogynia kellene
- Fogyókúrázik

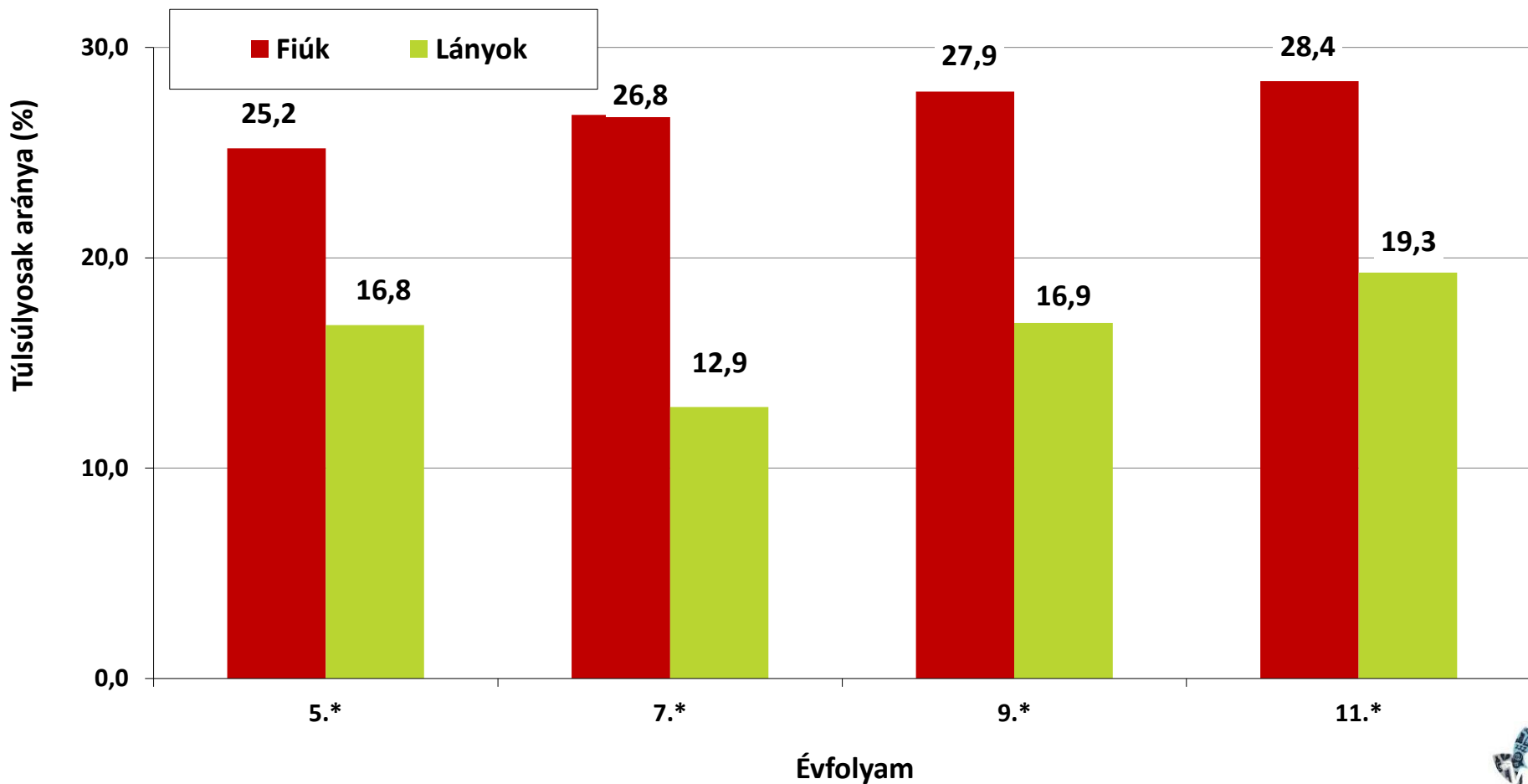

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

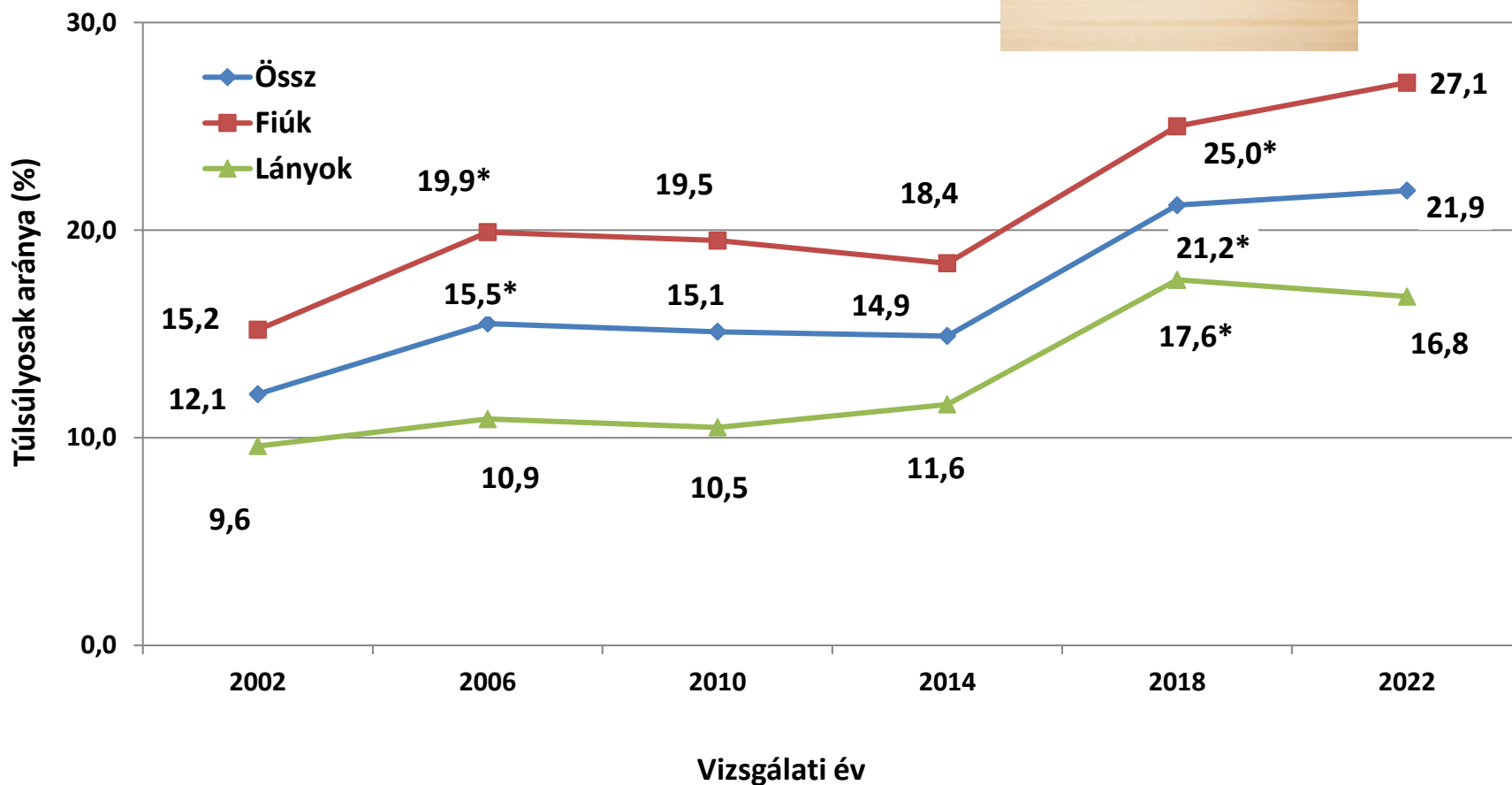

Enyhén túlsúlyosak és elhízottak 2022

Enyhén túlsúlyosak és elhízottak

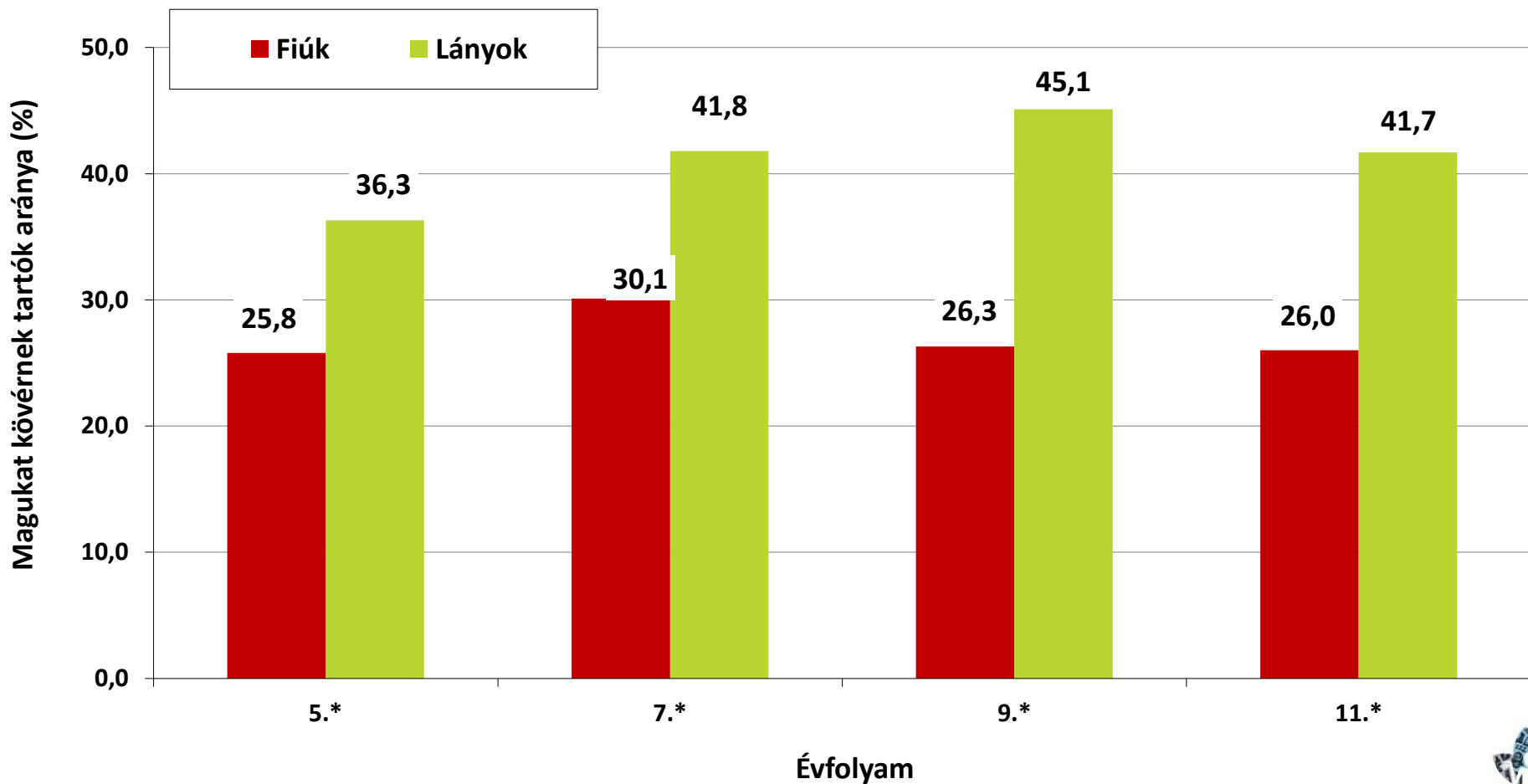

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

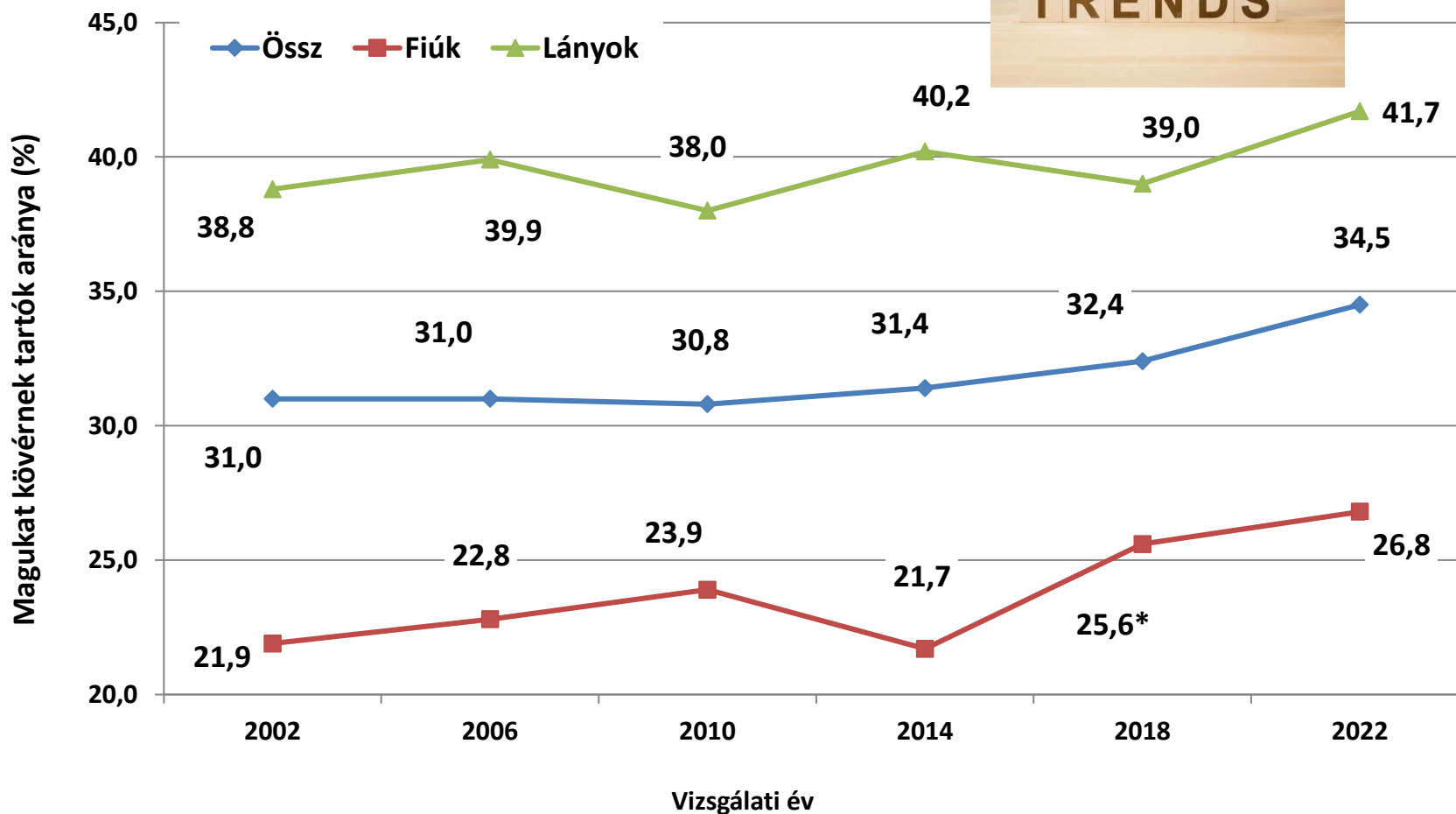

Magukat kövérnek tartók 2022

Magukat kövérnek tartók

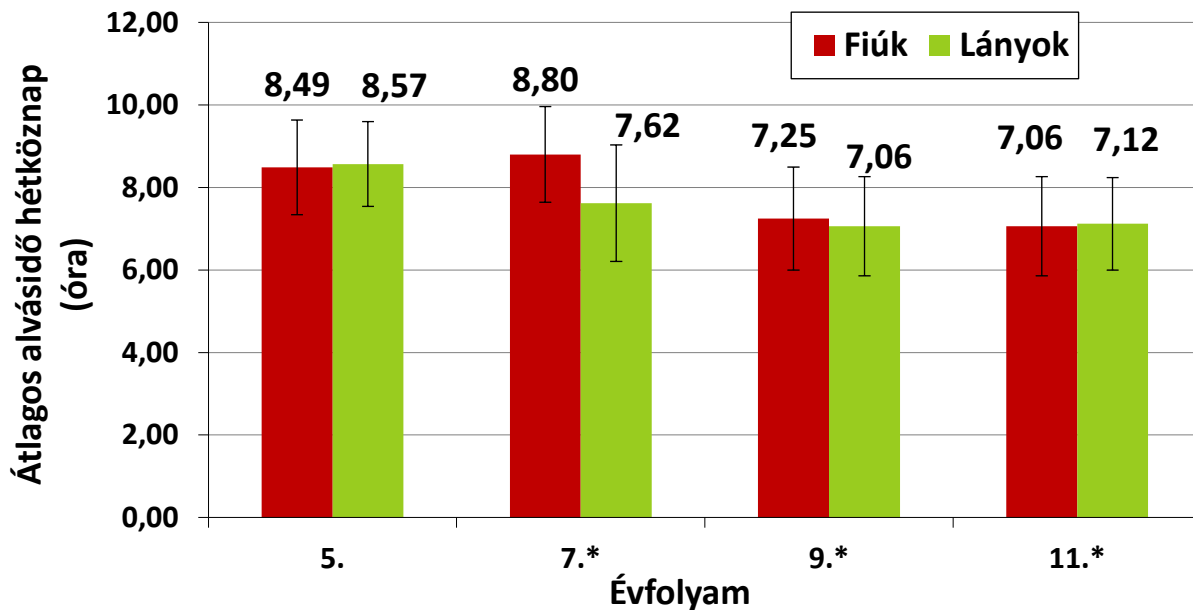

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Alvásidő, elalvási időpont hétköznapokon 2022

Átlag

- 2014: **7,99 óra**
- 2018: **7,93 óra**
- 2022: **7,59 óra**

	5. évfolyam*	7. évfolyam*	9. évfolyam	11. évfolyam*
Fiúk	21:57	22:20	22:56	23:13
Lányok	21:48	22:40	22:54	22:58

Összefoglalás

Táplálkozás

- a nagy többség étkezési szokásai az ajánlásoknak nem felelnek meg
- kedvező és kedvezőtlen tendenciák

Fizikai aktivitás

- az ajánlott mozgásmennyiséget csak minden ötödik fiatal teljesíti
- kedvező, de nagyon lassú változások a fentiekben
- magas a szabadidejüket főként ülve töltők aránya

Tápláltsági állapot, testkép

- magas túlsúly arányok, nem elhanyagolható alultápláltsági arányok
- kedvezőtlen tendencia a tápláltságban
- tápláltsági állapothoz képest magas a testtömegükkel elégedetlenek és fogyni próbálók aránya

Alvás

- kevés alvásidő és igen késői lefekvéses időpontok hétköznapokon
- Kedvezőtlen tendenciák

elte | ppk

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar**

Köszönöm a figyelmet!

ppk.elte.hu

nemeth.agnes@ppk.elte.hu